

Kvalitet vode		
Zakonski osnov	Zakon o vodama ("Sl. glasnik RS", br. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 i 95/2018 - dr. zakon). Zakon o zaštiti životne sredine ("Sl. glasnik RS", br. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - dr. zakon, 72/2009 - dr. zakon, 43/2011 - odluka US, 14/2016, 76/2018, 95/2018 - dr. zakon i 95/2018 - dr. zakon) - Član 23. Stav 3. "Pravno lice i/ili preduzetnik koji ima postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda ili treba da ih izgradi i koji ispušta svoje otpadne vode u recipijent ili javnu kanalizaciju, osim postrojenja koja podležu izdavanju integrisane dozvole, dužan je da donese akcioni plan za postepeno dostizanje graničnih vrednosti emisije zagađujućih materija u vode, utvrdi rokove za njihovo postepeno dostizanje, kao i da postupa saglasno akcionom planu, a u skladu sa propisom kojim se uređuju granične vrednosti emisije zagađujućih materija u vode i rokovi za njihovo dostizanje." Uredba o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vode i rokovima za njihovo dostizanje ("Sl. glasnik RS", br. 67/2011, 48/2012 i 1/2016) - Član 19.	
Naziv opštine/grada:	Grad Beograd	
Naziv organizacije koja je prikupljala podatke:	Organizacija za političku ekologiju Polekol	
Indikator 1.1. U posmatranoj JLS je izgrađeno i pušteno u rad postrojenje za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda; JLS je usvojila akcioni plan za dostizanje graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija u vodi.	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - JLS nema postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda i nije započela postupak izrade projektno-tehničke dokumentacije (nije izrađena studija opravdanosti ni idejno rešenje); akcioni plan nije usvojen, niti je u pripremi	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - JLS nema postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda ali je započela postupak izrade projektno-tehničke dokumentacije (izrađena je studija opravdanosti i projekat za građevinsku dozvolu); akcioni plan je usvojen sa zakašnjenjem od više od godinu dana, ili je u postupku usvajanja. U posmatranoj JLS postoji postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, ali radi ispod standarda predviđenih tehničkom dokumentacijom.	1	Sa ciljem izgradnje PPOV Veliko selo potpisan je Ugovorni sporazum za projekat sakupljanja i prečišćavanja otpadnih voda centralnog kanalizacionog sistema grada Beograda, kojim je ugovoreno projektovanje i izgradnja I faze projekta, odnosno predviđen završetak radova na izgradnji interceptora i mehanička prerada otpadnih voda. U krajnjoj fazi, ovo PPOV trebalo bi da prerađuje 80% otpadnih voda u Beogradu. Na široj teritoriji grada Beograda planirana je izgradnja 14 postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, od toga 5 postrojenja na području centralnih gradskih opština, 6 na području prigradskih opština (u junu 2020. godine započeta izgradnja PPOV Međulužje u Mladenovcu) i 3 postrojenja, privremenog karaktera, u podavalskim naseljima (PPOV Zuće izvedeno, a PPOV Beli potok se nalazi u izgradnji). PPOV Zuće - I faza (500EC), pušteno je u rad 2014. godine. Nema informacija o tome da je izrađen Akcioni plan za dostizanje graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija u vode za ovo PPOV. Planskim dokumentima predviđeno je da se ovo PPOV stavi van upotrebe nakon izgradnje Bolečkog kolektora.
U SKLADU SA ZAKONOM -JLS ima postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda koje je dobilo upotrebnu dozvolu, akcioni plan je usvojen u zakonskom roku	2	
IZNAD STANDARDA - JLS ima postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda koje je dobilo upotrebnu dozvolu; u postrojenju se vrši mehaničko, hemijsko i biološko prečišćavanje otpadnih voda,	3	
Indikator 1.2. JLS vrši merenje graničnih vrednosti emisije zagađujućih materija u recipijente	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - JLS ne vrši merenje graničnih vrednosti emisije zagađujućih materija u recipijente	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - JLS vrši merenja, ali merenja nisu u potpunosti u skladu sa pravilnikom	1	

U SKLADU SA ZAKONOM - JLS vrši merenja u skladu sa pravilnikom	2	JKP „Beogradski vodovod i kanalizacija“ - Služba laboratorijskih ispitivanja i monitoring otpadnih voda, kao pravno lice ovlašćeno za uzorkovanje i ispitivanje otpadnih voda po Rešenju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede br. 3258-00-2186/2019-07, monitoring otpadnih voda beogradskog kanalizacionog sistema (BKS) obavlja kontinualno, a u skladu sa Zakonom o vodama (Sl. Glasnik br. 30/2010, 93/2012, 101/2016 i 95/2018), Uredbom o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vodi i rokovima za njihovo dostizanje („Službeni glasnik RS“ br. 67/2011, 48/2012 i 1/2016), Odlukom o odvođenju i prečišćavanju atmosferskih i otpadnih voda na teritoriji grada Beograda (Sl. list grada Beograda br. 6/2010, 29/2014, 29/2015 i 19/2017) i Pravilnikom o načinu i uslovima za merenje količine i ispitivanje kvaliteta otpadnih voda i sadržini izveštaja o izvršenim merenjima („Službeni glasnik RS“, br. 33/2016). Monitoring otpadnih voda BKS podrazumeva kontrolu kvaliteta otpadnih voda na izlivima beogradskog kanalizacionog sistema u recipijent, zatim duž kanalizacione mreže, kao i kontrolu industrijskih otpadnih voda koje se upuštaju u kanalizacioni sistem. Monitoringom je obuhvaćeno oko 80% količine otpadnih voda koje se ispuštaju iz sistema u prirodni recipijente, a sa aspekta kvaliteta uključene su vode iz fekalnih, atmosferskih i opštih kolektora, kao i iz fekalnih i atmosferskih crpnih stanica. Monitoring otpadnih voda podrazumeva uzorkovanje otpadnih voda na definisanim lokacijama i tačkama uzorkovanja, fizičko-hemijsku analizu uzoraka, kao i interpretaciju dobijenih rezultata.
IZNAD STANDARDA - JLS vrši merenja u skladu sa pravilnikom i javno objavljuje podatke	3	
Indikator 1.3. Inspekcijiski organi JLS redovno kontrolišu poštovanje mera i smernica za zaštitu voda od zagađenja koje su utvrđene u postupku procene uticaja na životnu sredinu i izdavanja građevinskih dozvola u nadležnosti JLS	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - Inspekcijiski nadzor se ne sprovodi nad više od 50% postrojenja za koja su utvrđene mere zaštite voda od zagađivanja	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - Inspekcijiski nadzor se sprovodi nad više od 70% postrojenja za koja su utvrđene mere zaštite voda od zagađivanja	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - Inspekcijiski nadzor se redovno sprovodi ali inspekcijiski organi ne sankcionišu prekoračenja utvrđenih mera i/ili emisija zagađujućih materija u vodotokove	2	
IZNAD STANDARDA - Inspekcijiski nadzor se redovno sprovodi i inspekcijiski organi primenjuju adekvatne mere za ograničavanje i/ili smanjenje zagađenja voda	3	
NEOCENJIVO: OBRAZLOŽENJE		Tokom 2019. redovni i vanredni inspekcijiski nadzor vršen je u oblasti procene uticaja na životnu sredinu u 246 predmeta, i doneto je 59 rešenja (u odvojenoj oblasti zaštite voda nadzor je vršen u 141 predmeta, doneta su 22 rešenja). Inspekcijiski organi ne raspolažu podacima o broju projekata, odnosno privrednih subjekata, za koje su su u postupku procene uticaja na životnu sredinu, utvrđene mere zaštite voda od zagađivanja, pa se ne može utvrditi procenat slučajeva u kojima je sproveden ovakav inspekcijiski nadzor. Planovi inspekcijiskog nadzora prave se na osnovu procene rizika, i oni su, prema podacima iz godišnjeg izveštaja Sekretarijata za 2019. ispunjeni, uz manja odstupanja u pogledu učestalosti i rokova kontrola.

Indikator 1.4. JLS redovno vodi i ažurira lokalni registar izvora zagađivanja za operatere koji ispuštaju zagađujuće materije u vodotokove na teritoriji JLS	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - Više od 50% preduzeća koja imaju obavezu da dostave podatke o ispuštanju zagađujućih materija u vode nije dostavilo podatke za lokalni registar izvora zagađivanja za 2019. godinu do 31. marta tekuće godine; inspekcijiski organi JLS nisu obavili nadzor nad preduzećima koja nisu dostavila podatke za lokalni registar izvora zagađivanja	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - Manje od 80% preduzeća koja imaju obavezu da dostave podatke o ispuštanju zagađujućih materija u vode je dostavilo podatke za lokalni registar izvora zagađivanja za 2019. godinu do 31. marta tekuće godine; inspekcijiski organi JLS su obavili nadzor nad preduzećima koja nisu dostavila podatke za lokalni registar izvora zagađivanja u manje od 50% slučajeva	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - Preduzeća koja imaju obavezu da dostave podatke o ispuštanju zagađujućih materija u vode je dostavilo podatke za lokalni registar izvora zagađivanja za 2019. godinu do 31. marta tekuće godine; inspekcijiski organi JLS su obavili nadzor nad više od 50% preduzećima koja nisu dostavila podatke za lokalni registar izvora zagađivanja	2	
IZNAD STANDARDA - Preduzeća koja imaju obavezu da dostave podatke o ispuštanju zagađujućih materija u vode su dostavila podatke za lokalni registar izvora zagađivanja za 2019. godinu do 31. marta tekuće godine	3	
NEOCENJIVO: OBRAZLOŽENJE		<p>Lokalni registar izvora zagađivanja na teritoriji grada Beograda još uvek je u formiranju, zbog čega nije moguće izdvojiti podatke o broju preduzeća koja imaju obavezu dostavljanja podataka na osnovu člana 75. Zakona o zaštiti životne sredine, pa ni o procentu preduzeća koja ovu obavezu ispunjavaju. Tokom 2019. godine, nadležni organ JLS, Sekretarijat za zaštitu životne sredine, koristio je opis delatnosti preduzeća upisanih u bazu Agencije za privredne registre kako bi poslao upitnike preduzećima za koja se može pretpostaviti da imaju obavezu upisa podataka u Registar. Upitnik je poslat na preko 4000 adresa, a na upitnik je odgovorilo oko 1000 preduzeća, među kojima i veliki broj onih koja nemaju obavezu upisa u Registar. Kompletiranje Registra se očekuje u naredne 2 godine. Tokom 2020. godine, u Registar je upisano oko 30 preduzeća. Inspekcijiski organi JLS planiraju pojačane kontrole tokom 2021. godine, ali neće određivati kazne za propuštanje upisa u Lokalni registar izvora zagađivanja za 2020. godinu.</p>
Indikator 1.5. Finansijska održivost komunalnih preduzeća	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - Komunalna preduzeća koja pružaju usluge snabdevanja vodom za piće i odvođenja otpadnih voda (prečišćavanje i odvođenje atmosferskih i otpadnih voda) u posmatranoj JLS obezbeđuju manje od 50% od prihoda kroz naplatu usluga korisnicima	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - Komunalna preduzeća koja pružaju usluge snabdevanja vodom za piće i odvođenja otpadnih voda u posmatranoj JLS obezbeđuju manje od 70% od prihoda kroz naplatu usluga korisnicima	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - Komunalna preduzeća koja pružaju usluge snabdevanja vodom za piće i odvođenja otpadnih voda u posmatranoj JLS obezbeđuju do 80% od prihoda kroz naplatu usluga korisnicima	2	

<p>IZNAD STANDARDA - Komunalna preduzeća koja pružaju usluge snabdevanja vodom za piće i odvođenja otpadnih voda u posmatranoj JLS su finansijski održiva – održavanje sistema za snabdevanje vodom za piće i odvođenja otpadnih voda, kAo i pružanje ovih usluga, se finansira kroz naplatu usluge</p>	<p>3</p>	<p>Prema Izveštaju o poslovanju JKP BVK za 2019. godinu, prihod od obavljanja osnovnih delatnosti (prodana voda, odvođenje otpadnih voda i pogonska spremnost) predstavlja 91.6% poslovnih prihoda JKP BVK. Kako poslovni prihodi ovog JKP iznose 89.5% ukupnih prihoda, sledi da prihod od obavljanja osnovnih delatnosti čini 81.98% ukupnih prihoda JKP BVK. Iz sopstvenih sredstava finansiraju se tekuće poslovanje i investicije, dok se za razvoj koriste eksterni izvori (u 2019. godini: budžet Grada Beograda i kredit EBRD) JKP Beogradski vodovod i kanalizacija ostvaruje dobar procenat naplate usluga, a prihod od obavljanja osnovne delatnosti čini 91.6% poslovnog prihoda preduzeća. Iz sopstvenih sredstava, ovo JKP finansira tekuće poslovanje i investicije, dok se za razvoj koriste eksterni izvori (u 2019. godini: budžet Grada Beograda i kredit EBRD). S druge strane, izveštaji o poslovanju pokazuje da ovo JKP trpi velike gubitke u procesu proizvodnje, te da se gubici svake godine uvećavaju. Naime, od vode potisnute u potrošnju, 67% je voda koja donosi prihod, dok ostatak predstavlja voda koja se ne fakturiše (vodu za sopstvene potrebe i vodu koja predstavlja gubitak u procesu rada sistema). U 2019. godini, gubici su iznosili čak 31,6% ukupne proizvodnje, što predstavlja povećanje od 0,6% u odnosu na 2018. godinu. Prema metodologiji Međunarodnog vodovodnog udruženja IWA, tzv. "stvarni gubici", odnosno gubici od kojih je oduzeta odobrena potrošnja (ispiranje mreže, protivpožarna zaštita itd.), u 2019. godini, iznosili su 24,1% ukupne proizvodnje vode. Da je preduzimanje aktivnosti na kontroli gubitaka vode prioritetan zadatak za nadležne institucije ukazuje i Državna revizorska institucije u Izveštaju o reviziji svrsishodnosti poslovanja „Svrsishodnost upravljanja vodovodnom infrastrukturom“ (novembar 2019. godine), upravo iz razloga što gubici vode imaju značajne finansijske posledice, odnosno omogućavaju da se „novac troši na povećanje proizvodnje da bi se kompenzovali gubici, a ne za investicije u održavanje ili proširenje postojeće infrastrukture“, te je nadležnim ministarstvima, osnivačima vodovodnih preduzeća i vodovodnim preduzećima predložen niz mera za uspostavljanje kontrole nad gubicima vode. Imajući to u vidu, potrebno je indikatorom obuhvatiti i analizu efikasnosti samog preduzeća u obavljanju osnovne delatnosti. Ovo pogotovo imajući u vidu pritiske ka povećanju cene usluga tj. dostizanju "realne cene vode" (Zakon o vodama), dugoročnom zaduživanju (kreditu) i poslovnim aranžmanima (JPP), čije finansijske posledice trpe kranji korisnici, odnosno građani.</p>
---	----------	--